

[Første næstformand]

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 54:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om social pension. (Delegation til selvejende institutioner, betaling for midlertidigt ophold, udbetaling af pension m.v.).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 31/10 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Hanne Andersen (S):**

Til at begynde med har jeg en helt generel bemærkning til lovforslaget. Vi synes, at det er en utrolig sammenklumpning af forslag, der ikke åbenlyst hører sammen, vi ser her, og vi synes, det ville tjene de enkelte forslag, hvis ministeren delte dette lovforslag op i flere forslag.

Vi har nogle bemærkninger til de enkelte forslag.

Ministeren foreslår, at det toårige forsøg med pensionsudbetaling forlænges med endnu to år, og det kan vi støtte. Vi glæder os over, at forlængelsen betyder en udvidelse af forsøget til § 112-plejehjemmene, så voksne handicappede på plejehjem også får den selvbestemmelse og valgfrihed, der følger med rådighed over egen pension. Beboerne på disse plejehjem er meget ofte unge mennesker, der ønsker større mulighed for aktiviteter uden for plejehjemmet, og de ønsker kan nu opfyldes og afprøves. Så langt kan vi følge ministeren.

Det kniber mere med økonomien i forslaget, og vi vil stille en række spørgsmål i udvalget. Påstanden om, at de kommuner, der har været med i forsøget hidtil, har fået overkompensation, samtidig med at der er øget administration, når der udbetales pension i stedet for lommepengebeløb, vil vi gerne se præcise eksempler på.

Økonomien skal drøftes med kommunerne. Hvorfor har disse drøftelser ikke allerede fundet sted? Det havde været rimeligt. Kommunernes og amternes udtalelser er under alle omstændigheder vigtige og nødvendige, inden forslaget færdigbehandles.

Den del af forslaget, der handler om at inddrage bistands- og plejetillæg og erhvervsudgytighedsbeløb for alle på kommunale plejehjem og døgninstitutioner, er vi imod. Det ser ud, som om ministeren er ved at afskaffe højeste førtidspension for beboerne. Det vil vi også have opklaret i udvalgsarbejdet, ligesom vi vil have belyst, om boligstøttereglerne i fremtiden også vil gælde for disse beboere.

Hvilken kompensationsordning for forsøgsperioden er det, ministeren tænker på, når det gælder de statslige merudgifter, og hvilke merudgifter er det? Hvem skal betale forsøgene, er det kommuner og amter, der ikke deltager, eller er det de beboere, der ikke er med i forsøget?

Kommuners og amters mulighed for fremover at uddelegere beføjelser til de selvejende institutioner, de i forvejen har overenskomst med, kan vi støtte, hvis disse institutioner ikke hermed får en fortrinnsstilling frem for de kommunale institutioner.

Betaling for midlertidigt ophold på plejehjem eller i ældrebolig kan vi også støtte og tilslutte os, hvis det handler om udgifter, den pågældende alligevel ville have haft i eget hjem. Det skal under alle omstændigheder sikres, at den ældre eller handicappede ikke har fået slået bunden ud af sin økonomi, når man vender tilbage til eget hjem.

Men, som jeg indledte med at sige, så ville det tjene forslagene, hvis ministeren deler dette lovforslag op i flere forslag, og det vil jeg opfordre ministeren til at gøre.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg vil gerne sige, at dette lovforslag er et lovforslag, som den konservative folketingsgruppe fuldt ud kan støtte.

Vi er enige i en forlængelse af ordningen med pensionsudbetaling til plejehjemsbeboere som frivillig ordning i endnu to år. Vi har fået en grundigt gennemarbejdet rapport fra Socialstyrelsen, hvori man anbefaler, at man tager endnu en periode, inden vi fastlægger de permanente regler for ordningen.

Vi glæder os også over, at man nu som forsøgsordning tager de såkaldte § 112, stk. 1 og stk. 2-institutioner med, således at borgere med vidtgående fysiske eller psykiske handicap kan komme ind under ordningen, også hvor man ikke får inddraget sin pension og blot får udbetalt lommepenge. Vi synes, de to forslag er væl-

[Karen Højte Jensen]

dig gode. Vi må væk fra det offentlige formynderi over for de enkelte borgere og give borgerne frihed til selv at vælge, hvilke serviceydelser de synes de vil tage imod.

Herudover vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er nyttigt, at man nu giver mulighed for at uddelegere kompetence fra kommunerne til de selvejende institutioner. Et sådant initiativ understøtter de mange igangværende initiativer, der er i kommunerne med hensyn til omlægning af tilbudene til borgerne, og den decentrering, som også er i gang. Vi er enige i, at det er et godt forslag, at man i kommunerne får mulighed for at opkræve betaling for midlertidigt døgnophold.

Med hensyn til at inddrage bistands- og plejetillæg og erhvervsudygtighedsbeløb er vi enige. Jeg mener, man her med det forslag vil kunne imødegå en positiv særstilling af borgere, som er på institutioner, frem for hjemmeboende.

Vi vil gerne arbejde for en hurtig og grundig behandling i udvalget.

Agerschou (SF):

Vi synes ikke, at bemærkningerne til forslaget glimrer ved den allermest lysende klarhed. Vi synes, at vi ved flere af de ændringer, der skal ske, ikke kan se, hvilke konkrete konsekvenser det vil få for den enkelte. Derfor vil jeg under alle omstændigheder bede om en teknisk gennemgang af forslaget i Socialudvalget, så det kommer til at stå helt klart, hvilke konsekvenser de forskellige ændringer vil få.

De to dele, vi er positivt stemt over for – helt umiddelbart – er forlængelse af ordningen med pensionsudbetaling til plejehjemsbrugere som frivillig ordning i endnu to år, og det er udvidelse af pensionsudbetalingsordningen til også at omfatte beboere på § 112-institutioner.

Med hensyn til forslaget om at indføre en adgang for kommunalbestyrelsen og amtsrådet til at delegere visse beføjelser til selvejende institutioner er vi umiddelbart positive, men vi vil have en nøjere konkretisering af, hvilke opgaver det egentlig er man kan delegere ud.

De to økonomidele i forslaget er vi negative over for. Vi har svært ved at gennemskue de fuldstændige konsekvenser, men for os at se kan det også handle om ad bagvejen at afskaffe den højeste førtidspension for visse pensionister, og det er vi uenige i.

Jørgen Winther (V):

Venstre føler, at det er et godt lovforslag. Forslaget er med visse ændringer en forlængelse af en forsøgsordning, som trådte i kraft i september 1987, og som omfattede 88 plejehjem i 41 kommuner.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at der medio 1991 vil være omkring 15.000 beboere, som bliver omfattet af denne ordning, og at der medio 1992 vil være omkring 25.000 beboere. Det er jo mange, så det er ved at begynde at blive noget, der virkelig virker i hele det danske samfund.

Jeg vil gerne fremdrage en undersøgelse fra Socialstyrelsen, som jeg synes er meget spændende, fordi det har været sådan, at der har været ret mange, der har været skeptiske over for, om det nu var en god idé, at beboerne på plejehjem skulle have udbetalt deres fulde pension. Det har været sådan, at 86 pct. af beboerne var negative, før ordningen trådte i kraft, men efter 6 måneder var der kun 27 pct., der var negative. Ser man på de pårørende, var der 81 pct., der var negative, før ordningen trådte i kraft, og efter 6 måneder var der kun 34 pct., der var negative, altså 66 pct., der var positive.

Det viser, at når beboerne selv får større mulighed for at vælge at få ansvaret for økonomi, kan de måske godt være skeptiske i starten, og det kan deres pårørende også, men når der så er gået nogle måneder, stiger positiviteten.

Angående det økonomiske er det udmærket, at det offentlige – altså staten – nu aftrapper det tilskud, der gives til kommunerne pr. måned pr. beboer, og at det bliver sådan, at det ikke bliver en alt for kostbar ordning. I 1991 bliver der en ekstraudgift for staten på omkring 81 mio. kr. og i 1992 på omkring 105 mio. kr. Det skyldes især, at man aftrapper det beløb pr. måned, man giver.

Alt i alt synes vi, det er en ordning, som viser respekt for de beboere, vi har på plejehjemmene. Det glæder mig også, at flere og flere plejehjemsledere og plejehjemsansatte er positive over for dette forslag, så Venstre vil arbejde positivt videre med det i udvalget.

Jane Oksen (FP):

Fremskridtspartiet kan formentlig tilslutte sig samtlige forslag, der er indeholdt i forslaget. Det væsentligste af dem er en forlængelse af den frivillige ordning med pensionsudbetaling

[Jane Oksen]

til plejehjemsbeboere. De undersøgelser, der er foretaget, har vist, at det har været en succes også på det økonomiske område. Det viser sig nu, at man, hvis man forlænger ordningen i to år, forventer, at man kan nedsætte det månedlige bidrag fra de 950 kr. i 1989 til 450 kr. i 1991 og til 350 kr. i 1992.

Det medfører selvfølgelig måske nogle offentlige merudgifter. Der er opstillet en lang række regnestykker om, hvad det egentlig koster. Det kan måske være svært at sige i forvejen, da man ikke ved, hvor mange der vil benytte ordningen. Der skal også føres nogle forhandlinger med kommunerne omkring bloktilskud osv. Men uanset om det måtte koste en smule mere, mener vi, at det er en så god menneskelig ordning, at vi fuldt ud kan tilslutte os, at vore ældre får de store valgmuligheder, som vi altid efterlyser.

Det er meget positivt, at regeringen også har den indstilling. Derfor stiller vi os meget undrende over for, at man, samtidig med at man indfører så gode ordninger på plejehjem, også er tilhænger af, at der ikke må oprettes flere plejehjemspladser. Det ser vi på med bekymring i Fremskridtspartiet, fordi vi ved, at der bliver flere, der bliver rigtig gamle. Man siger godt nok, at ældretallet vil falde lidt, men de rigtig gamle dårlige bliver der altså flere af. Derfor tror vi, at der er behov for plejehjemspladser. Man kunne også godt forestille sig, når man får så gode, fleksible ordninger, som der er lagt op til her, at der ville være flere, der gerne ville på plejehjem, ikke fordi de er dårlige, men fordi de er bange for at bo alene, fordi de er ensomme, og fordi de gerne vil være sammen med andre mennesker. Det synes vi netop at disse ordninger lægger op til, at også folk, der ikke absolut har behov for en plejehjemsplads på grund af sygdom osv., kan være et sådant sted og så vælge en lang række ordninger fra.

Vi tror også, at det på længere sigt vil blive billigere end disse ordninger. Måske vil medicinforbruget falde. Når man opdager, hvor dyr medicinen er, kan man måske godt undvære sine sovepiller om aftenen, og man kan måske også springe et måltid over – der er jo ingen der siger, at man behøver at have fire måltider hver dag, hvis man kan nøjes med to.

Alt i alt synes vi, det er en glimrende ordning. Vi er også tilhænger af, at personer med vidtgående fysiske og psykiske handicap får disse

muligheder, og vi synes også, at det er helt fint, at der i forslaget selvfølgelig er lagt op til, at de har nogle specielle problemer, nogle omsorgsytelser, som ikke kan fravælges osv. Selvfølgelig skal vi tage hånd om de virkelig handicappede, men de skal også have mulighed for at få nogle valgmuligheder lige så vel som vore ældre.

Ordningen har været en succes, og vi kan tilslutte os den, men vi vil gerne se nærmere på de økonomiske konsekvenser. I øvrigt er vi selvfølgelig tilhænger af de andre forslag, som vi betragter som nogle nødvendige ændringsforslag, for at ordningen overhovedet kan gennemføres – jeg tænker her f.eks. på, at der muligvis skal rejses nogle flere pensionssager. Det må vi så tage med, hvis det gavner helheden i forslaget.

Kirsten Lee (RV):

Det lovforslag indeholder adskillige udmærkede elementer. Amter og kommuner får mulighed for, såfremt de ønsker det, at overlade en række opgaver under bistanndsloven til selvejende institutioner. Vi giver altså hermed en generel hjemmel, og det er helt op til den enkelte kommune at udnytte den. Vi føler, at det er en udbygning af det lokale selvstyre.

Det væsentligste element i lovforslaget er efter Det Radikale Venstres opfattelse, at vi udstrækker og udvider den ordning, der har kørt på forsøgsbasis, og som går ud på, at mennesker på plejehjem selv skal have mulighed for at til- og fravælge visse ydelser. Gamle, der kommer på plejehjem, har altid tidligere været i stand til selv at administrere deres økonomi og vælge, hvad de vil købe for deres penge. Det er naturligt, at den slags rettigheder fortsætter, selv om man kommer på et plejehjem. Erfaringerne på området viser også, at beboerne er godt tilfreds med ordningen. De vælger selv, om de vil til frisør eller de vil have en ny kjole for deres penge.

Vi vil også gerne være med til at udstrække ordningen på forsøgsbasis til beboere med fysiske og psykiske handicap, og vi må så erkende, at vi hermed kan komme til at give nogle valgmuligheder til nogle mennesker, som ikke reelt selv er i stand til at vælge, og hvor personalet eller eventuelt familien vælger for dem. Vi vil være særlig opmærksom på de mennesker og deres behov, når ordningen til sin tid skal evalueres, og det samme gør sig naturligvis gæl-

[Kirsten Lee]

dende for personer på de almindelige plejehjem.

Men vi støtter lovforslaget; det er en forbedring, det giver institutionsbeboere større valgmuligheder og mulighed for i højere grad at opfylde individuelle ønsker og fravælge tilbud, som de ikke har behov for.

Bente Juncker (CD):

Centrum-Demokraterne synes ligesom de øvrige ordførere, at der er et godt princip i loven, nemlig det, at de ældre, når de kommer på plejehjem, selv kan vælge at administrere deres penge. Det synes vi er et udmærket princip. Der er bare det kedelige ved det, at jeg har set nogle eksempler på, som jeg meget gerne stiller til rådighed for Socialudvalget, at der er ældre beboere, der simpelt hen ikke kan få tingene til at nå rundt. De kan simpelt hen ikke med de regninger, de får på plejehjemmene, få råd til det måltid mad om dagen, de meget gerne skulle have. Det mener jeg er et minus, og her bør vi se på økonomien, som jeg i øvrigt kommer tilbage til senere.

Et af de andre elementer, der er i lovforslaget, nemlig at delegerede beføjelserne ud til de selvejende institutioner, har Centrum-Demokraterne overhovedet ikke noget imod.

Det tredje element, at kræve midlertidig betaling for døgnophold, synes vi i CD er udmærket i en tid, hvor man skal spare, men det giver vel nok lidt ekstra bureaukrati uden omkring, men så må vi tage det med for at få de småskilinger hjem.

Når vi ser på det, som forslaget også indeholder, nemlig en udvidelse, en kvoteordning kan man kalde det, i § 112 til at gælde de fysisk og psykisk handicappede, finder vi det udmærket, at ministeren også giver dem ret til at vælge, hvordan de selv vil disponere over deres midler.

Men så kommer vi til det sidste punkt, hvor man taler om økonomien; her taler jeg altså ikke om økonomien, som den ser ud i stat, amt og kommune, for det er det for småt til. Det drejer sig om forsørgelsen, som den er for nogle personer, som er på pension, og for folk, der har det meget dårligt. Her kan jeg ikke se andet ud fra de tågede bemærkninger, der står i lovforslaget, at man simpelt hen stryger den højeste førtidspension og så laver nogle udregninger, der siger, at man så får disse 19.000 kr., som

man så kan gå til frisør for eller købe en ny kjole for, som fru Kirsten Lee så malende sagde. Jo, men jeg synes ikke, man kan tillade sig – jeg spørger naturligvis ministeren, om det er korrekt, det, der står – at stryge en pension, som er retsbestemt, som har været bestemt, fordi man skal ind i denne ordning måske midlertidigt i to år.

Så vil jeg gerne spørge ministeren, hvad der så sker, hvis man går ud af ordningen efter de to år. Får man så ret til den højeste invalidepension igen? Nu kan jeg se, at ministeren nikker, og det er jeg tilfreds med, men jeg vil gerne sige, at vi tager afstand fra det princip, at man går ned i pension.

Om tillæggene, som man tydeligt kan se af lovforslaget og også tydeligt i bemærkningerne, kan vi også sige, at vi er meget betænkelige ved, at man tager af erhvervstilskuddet fra folk. Der står i bemærkningerne, at det drejer sig om en ligestilling, og det står meget tydeligt. Jeg vil gerne støtte SF's ordfører i, at vi får en klargøring af økonomien i dette lovforslag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Ligesom de tidligere ordførere kan jeg også bakke op om de principper og de hovedtanker, der ligger bag dette forslag. Hovedhensigten er jo at give den enkelte ældre en, skal vi sige højere grad af selvbestemmelse.

Jeg skal ikke gennemgå de enkelte punkter. Andre har gjort det, men ligesom CD's ordfører er jeg lidt usikker på økonomien. Jeg er usikker over for, om der sker en beskæring af den højeste førtidspension. Det er noget af det, vi vil have undersøgt under udvalgsarbejdet, for hvis der er tale om det, finder vi ikke, at det er rigtigt. Det har været lidt svært for mig i hvert fald ud fra det, der er skrevet i lovforslaget, helt præcist at gennemskue det. Derfor må jeg have mere opklarende information, og det vil jeg satse på at få under udvalgsarbejdet. Er der tale om en beskæring dér, mener vi, at det vil være forkert, men selve principperne er vi enige i.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Der var flere ordførere, der havde bekymringer, om man nu skulle til at nedskære de forskellige pensioner. Det ville selvfølgelig også bekymre Fremskridtspartiet, hvis det var tilfældet, men sådan som jeg læser forslaget, er det

[Jane Oksen]

begrundet i, at der ikke må være den store forskel, der måske i dag er på folkepensionen, mellemste førtidspension og højeste førtidspension. Der står udtrykkelig i forslaget:

»En sådan forskel i indtægt kan være vanskelig at begrunde for beboere i institutioner, der tilbyder omfattende pleje og totalpleje uden hensyn til beboernes pensionsmæssige status.«

Der står et andet sted i forslaget i øvrigt også noget om: »at de særlige behov, som disse personer måtte have, ikke kan fravælges.« Jeg opfattede det i hvert tilfælde sådan, at uanset om man er på højeste eller på laveste eller på mellemste, eller hvad det hedder i dag, får man nøjagtig dækket de behov, man måtte have, og så er det også rimeligt, at man har det samme beløb at kunne forbruge til de praktiske ting som beklædning osv. Det mener jeg ikke der kan være forskel på, uanset hvilken pension man måtte være på. Hvis det forholder sig sådan, som jeg opfatter det – men det regner jeg selvfølgelig med at ministeren vil besvare om ikke her så i udvalget – kan det ikke bekymre os så forfærdelig meget, at man laver en eller anden form for ensartet ydelse til disse mennesker.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Jane Oksen, at vi er i hvert fald ikke enige i, at alle pensioner skal have samme størrelse, enten man er ung, gammel eller handicappet. Det har hidtil været et princip, at det, når man var på førtidspension, i hvert fald var en helt anden situation end at være ældrepensionist. Hvis den handicappede på plejehjemmet skal have et tilbud, når man får mulighed for at råde over egen pension, skulle det også gerne være et tilbud om at kunne foretage nogle aktiviteter. Ellers er det jo ikke noget reelt tilbud.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det undrer mig meget, hvad Fremskridtspartiets ordfører sagde, at de ikke havde noget imod, at det skulle være ens. Det har jeg dog aldrig hørt fra Fremskridtspartiet før, at alle pensioner skal være ens. Jeg troede, at Fremskridtspartiet mente, at vi skulle være individuelle, for det har dog altid været deres politik på

alle andre områder. Hvorfor skal vi have denne lighedsfilosofi? Vi skal alle sammen være ens, vi skal alle sammen tjene det samme, jeg var lige ved at sige, som Socialdemokraterne plejer at sige, men dette er altså forkert i dette tilfælde efter de bemærkninger, som fru Hanne Andersen kom med.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Som jeg gav udtryk for før, ved jeg ikke, om jeg har forstået forslaget rigtigt. Jeg kan også forstå, at der blandt samtlige ordførere hersker en vis forvirring omkring, hvad det egentlig handler om, men det skal vi selvfølgelig have opklaret. Fremskridtspartiet har ikke noget imod, at folk får forskellige pensioner. Vi synes, det er helt flot at give højeste førtidspension til en person, der har så store handicap, at der er behov for det. Men når vi taler om dette forslag, forholder det sig sådan, at de særlige behov ikke kunne fravælges, det vil sige, at de handicappede, der har store behov, selvfølgelig vil blive dyrere for den institution, når det gælder de særlige behov, de har. Derfor vil de indirekte få mere alligevel, men jeg opfatter det sådan, at når det så gælder de andre personlige ydelser som beklædning og lommepenge, og hvad der ellers skal gives penge ud til, vil man forsøge at operere inden for et nogenlunde ensartet beløb for at ligestille dem. Det kan der vel ikke være noget galt i. Men generelt er jeg selvfølgelig tilhænger af forskellige pensioner efter behov.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for den overvejende positive modtagelse, som lovforslaget har fået. Jeg er fuldstændig klar over, at forslaget er meget omfattende og teknisk vanskeligt tilgængeligt. Jeg vil meget gerne imødekomme ønsket om, at vi hurtigt i Socialudvalget kan tage en teknisk gennemgang, sådan at vi i hvert fald kan få klaret af, hvad det egentlig er, der står i bemærkningerne, hvis man synes, at det er uklart.

Jeg er glad for den holdning, der er til at gå videre med reglerne om at erstatte lommepengeudbetaling med udbetaling af pension. Jeg synes, at resultaterne af de hidtidige forsøg på de almindelige plejehjem gør, at der kan være god grund til at fortsætte forsøgene for at få lidt mere grund under fødderne, når vi om et par år

[Socialministeren]

skal til at lovgive og finde ud af, hvordan vi så gør, når det skal være en landsdækkende ordning. Skal det være noget, som fortsat er en afgørelse i kommunerne, eller skal det være en ret, vi giver hvert enkelt menneske? Det kan der være mange problemer med, og det er selvfølgelig de ting, vi godt vil have lidt mere fornemmelse af, før vi går over til en egentlig permanent ordning.

Fru Hanne Andersen nævnte en række problemer, herunder problemerne med den overkompensation, vi hidtil har givet kommunerne. Den kan vi selvfølgelig gøre rede for og som sagt så drøfte økonomien med kommunerne, som det også blev nævnt i fru Hanne Andersens indlæg. Der har været holdt flere møder, og derfor er vi ikke helt færdige, men jeg tror, vi må sige, at der formentlig vil blive stillet et enkelt ændringsforslag i forbindelse med et af kompensationsbeløbene. Sagen er, som ordførerne også gjorde opmærksom på, i mange tilfælde meget kompliceret, og herunder skal vi også drage ind, hvad beboerne hidtil har betalt. Nogle af dem har jo haft indtægter ved siden af lomme pengebeløbet. Så vi er ikke fuldstændig færdige, men det vil selvfølgelig kunne gøres færdig inden for ganske kort tid, sådan at vi forhåbentlig får en enighed med kommunerne om, hvordan dette her skal løses.

Så er der spørgsmålet om, hvem der skal betale pensionen, og hvad det er, der skal kompenseres for. Jeg tror, det var det, fru Hanne Andersen spurgte om, nemlig nr. 9 i lovforslaget.

Det, det handler om, er, at vi nu går over fra lomme penge til pension, som i dag er 100 pct. statsfinansieret. Det vil sige, at det er en 100 pct. statsudgift, mens betalingen for de ydelser, der gives, tilfalder amterne. Det er derfor, der er en bestemmelse om, at amterne skal aflevere de penge til staten igen, og derfor er der tale om en kompensation. Det er ikke en kompensation for en forsøgsordning eller noget i den retning; jeg tror, det var sådan, det blev opfattet. Det er simpelt hen, fordi der sker en overflytning. Det er jo ikke noget unormalt, når man flytter udgifter fra stat til amt eller omvendt, at vi laver en overførsel bagefter. Normalt er det over bloktilskud. Det er det ikke her, her er det en direkte overførsel. Så her handler det altså sådan set kun om at blive enige om, hvad det er for nogle tal, vi taler om.

Så foreslog fru Hanne Andersen, at forslaget burde have været delt op i tre eller fire forslag. Det kan man selvfølgelig godt sige. På den anden side er der en snæver sammenhæng i disse ting. Så jeg synes, der var god grund til at tage dem samtidig. Derfor kan de naturligvis godt vedtages hver for sig, hvis man skulle ønske det. Jeg kan altså godt se, at der er en sammenhæng, ikke mindst i spørgsmålet om også at kunne tillægge de selvejende institutioner en kompetence.

Der var en af ordførerne, der bad om eksempler på, hvad det skulle bruges til. Ja, det er primært for at kunne lave den integrerede døgnpleje, vil jeg sige. Man kan jo også godt sige, at det har været rejst, ikke mindst fra Københavns Kommune, som har mange selvejende institutioner, som er svære at indpasse i det samlede billede af den integrerede ældrepleje. Det er derfor, at det nu efter dette lovforslag er muligt for kommunen for fremtiden at lade de selvejende institutioner indgå på samme måde som de kommunale institutioner.

Som sagt: Ja til den tekniske gennemgang, som hr. Agerschou ønskede. Det kan jeg ikke se at der skulle være nogle problemer i. Jeg går ud fra, at Folketingets Socialudvalg først vil have lejlighed til at gennemgå sagerne, så vi kan se, hvad det er for nogle spørgsmål, der specielt er behov for at få belyst.

Jeg skal takke regeringsordførerne for tilslutning og også Fremskridtspartiet. Jeg synes, det var helt i orden, at fru Jane Oksen sagde, at der formentlig er tilslutning. Jeg kan forstå, at nogle af tingene har vi måske ikke fået udtrykt helt så klart, som vi gerne ville. Jeg tror efter det, jeg hørte i fru Jane Oksens andet indlæg, at fru Jane Oksen har forstået det. Jeg er ganske enig i den udlægning, som blev givet af de bemærkninger, der er til lovforslaget.

Fru Jane Oksen sagde, det var svært at se, hvor mange der bruger ordningen. Ja, nu er det her faktisk et forslag, som på meget primitiv vis har styr på netop det spørgsmål. Den gamle ordning fra 1985 havde vi begrænset ved at sige et bestemt beløb, og det er så videreført her i lovforslaget. Når man holder sig inden for den ramme, kan man få godkendt disse forsøg. Der ligger ikke andet i ordet forsøg, end at man skal have det registreret i Socialministeriet, at nu gør man altså sådan i den kommune eller på det enkelte plejehjem. Vi er endnu ikke stødt på

[Socialministeren]

loftet, så der har ikke været noget problem. Vi har i og for sig brugt samme primitive måde at styre på i den nye ordning, hvor vi siger, at vi bruger en økonomisk ramme, der ligger inden for 500 plejehjemsbeboere, og så tager vi 500 igen.

Vi går selvfølgelig ud fra, at de første 500 overvejende vil blive de yngre fysisk handicappede. For det er dér, behovet er størst, og det er jo også det, vi gang på gang her i Folketinget har snakket om, at nok var det godt, at vi gjorde det for de almindelige plejehjem og de ældre, men det var oplagt, at behovet var størst for de unge, som jo i højere grad end de ældre gerne selv vil bestemme, og som er i stand til det, uanset at de har et fysisk handicap.

Fru Jane Oksen sagde noget rigtigt, nemlig at det kunne tænkes, at disse ordninger, ikke mindst når de bliver permanente, ville give anledning til, at flere rent faktisk ville ønske at komme på plejehjem og ikke føle det så umyndiggørende, som man måske kunne finde det i dag.

Det kan meget godt være. Jeg vil gerne også herfra – jeg har gjort det mange gange på møder ude i landet – ramme en pæl igennem den opfattelse, at man ikke kan bygge flere plejehjemspladser. Vi kan ikke kalde dem plejehjemspladser; nu hedder de ældreboliger. De hedder i lovens forstand: uselvstændige ældreboliger. Det er muligt, de bare skal opføres under den samme økonomi, som vi opfører de øvrige ældreboliger under.

Der har bredt sig en eller anden idé om, at nu vil man slet ikke have plejehjem mere. Jeg tror da, at på et eller andet tidspunkt holder man op med at nedlægge plejehjem, når vi har fået moderniseret de plejehjem, vi har. Vi må jo ikke glemme, at en hel del af det, som figurerer i statistikken som nedlagte plejehjem, genopstår som moderniserede ældreboliger, som regel i lidt mindre antal, det pågældende sted. Men ser vi på den totale statistik, så er der altså opført langt flere ældreboliger, end der er nedlagt plejehjemspladser i den tid, ældreboligloven har bestået.

Så der er ikke noget i vejen for, at man til de allertungeste patienter, hvis man ønsker det, kan opføre det, man før i tiden kaldte plejehjemspladser, ældreboliger, som har den karakter, at de er uselvstændige, idet de ikke har selvstændigt køkken og bad.

Når man rent faktisk ikke gør det – og det er nok i virkeligheden det, diskussionen går på ude omkring – hænger det sammen med, at man har konstateret, at når man indretter sig på anden vis og indretter den pleje, man tilbyder de ældre, efter individuelle behov, ja, så får man et bedre system set med de enkelte beboeres egne øjne og også med hensyn til samfundsøkonomien. Dér, hvor ældreomstillingen er gennemført, har man faktisk en bedre økonomi på det her område, end man har dér, hvor der ikke er sket så meget.

Så siger fru Jane Oksen, at der vil blive rejst flere pensionsager. Ja, det vil der. I det omfang beboerne ikke har fået tilkendt pension, skal der naturligvis rejses pensionsag. Men tilgiv mig, at jeg siger, at det ikke kan være det store problem, for her bliver der ikke tale om lange, indviklede procedurer eller klagesager. Det vil i hvert fald være meget sjældent.

Fru Bente Juncker sagde, at der under den nuværende forsøgsordning med udbetaling af pension til ældre på plejehjem skulle være eksempler på, at folk ikke kunne få det til at løbe rundt.

Dertil må jeg sige, at det vil jeg gerne se. Vi har en garanti i denne ordning – også i den nye – der siger, at ingen kan, selv om de vælger en samlet pakke, få mindre end det lomme pengebeløb, de havde før. Den garanti ligger altså også i denne ordning. Set bare lidt overlans må vi nok sige, at efter den nye ordning vil folk på § 112-institutionerne få noget mere til deres rådighed, også selv om vi, hvad mange har vendt sig imod, inddrager erhvervsudygtighedsbeløbet.

Man kan naturligvis sagtens diskutere dette, men jeg er enig med fru Jane Oksen, når hun siger, at der må være grænser for, hvor meget man skal have tilovers, hvis vi overhovedet skal få folk til at acceptere dette.

Så snart man kommer ud af institutionen og skal klare sig selv, så får man selvfølgelig pension på de vilkår, der gælder for alle andre. Når man befinder sig på en institution med en meget høj normering og med store krav til personale og til udstyr, ja, så får man altså et tilbud, som man også på denne vis betaler for, og som man altså ikke er i stand til at vælge fra. Det ville være en kunstig ordning, hvis man skulle kunne det. Dertil kommer, at nogle af de unge fysisk handicappede rent faktisk – ikke i så

[Socialministeren]

mange tilfælde, men desværre i nogle – befinder sig på plejehjem med ældre, og dér er det altså svært at operere med forskellig husleje.

Så fru Jane Oksen har forstået det rigtigt. Det har været begrundelsen for at sige, at vi nøjes med det, der svarer til den mellemste førtidspension. Det er også det, der har været muligt, for at jeg har kunnet få det til at hænge sammen økonomisk. Man kan sagtens stille så høje krav, at vi på forhånd siger: Ja, så er den ordning økonomisk ikke til at leve med, og så kan vi ikke komme videre med den. Hvis vi skal finde en rimelig ordning, når vi engang skal gøre det her landsdækkende, så kan det ikke hjælpe, at vi slår så store brød op fra starten, at vi ikke vil være i stand til at bage dem på lidt længere sigt.

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til ministeren, at jeg synes, det er dybt skuffende – men det er på den anden side reelt at sige det fra Folketingets talerstol – at afgørelsen af, hvilken pension man skal have, afhænger af, hvilken nabo man har. Det må dog være afgørende for den pension, man skal have, hvad ens handicap er, hvad ens situation er, ikke hvilken nabo man har, enten man bor i egen bolig eller man bor i institution; ellers er tilbudet til den unge handicappede ikke reelt.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jamen fru Hanne Andersen har da ret i, at som udgangspunkt afgøres pensionen af, hvilket handicap man har. Men man har altså nogle behov, når man er handicappet, som man ikke har, når man ikke er handicappet eller mindre handicappet. Så kan vi diskutere, om man skal betale for opfyldelse af dem særskilt, eller om man, når man nu bor på en institution, som er så speciel, så at sige forlods betaler for det.

Det er det, der ligger i det. I det øjeblik de unge flytter ud og skal klare sig selv i et bofællesskab, skal de betale for en hel del af de ydelser, de har fået, da de boede på en § 112-institution. Det er filosofien bag det, ikke andet.

Bente Juncker (CD):

Ministeren stod og talte meget pænt om lompepengegarantien og sagde, at det ligger der også i det her forslag. Jo, men det har vist sig gang på gang, at når vi laver noget herinde, så virker det anderledes, når det når ud omkring.

Det er muligt, at det i de eksempler, jeg har set, er gjort udygtigt, det skal jeg ikke kunne sige. Jeg kan bare sige, at der i hvert tilfælde har været for lidt i den pågældende institution til den beboer, hvis regnskab jeg har set.

Ministeren gjorde meget ud af at fortælle, hvor godt fru Jane Oksen havde forstået dette lovforslag. Jeg vil gerne sige, at vi var faktisk en hel del ordførere, 3-4 stykker i hvert tilfælde, der også havde forstået, at det, ministeren fjernede med dette lovforslag, var en retsbestemt ydelse, nemlig højeste førtidspension.

Jamen hvem har så forstået lovforslaget bedst? Det vil jeg gerne spørge om, for det er da egentlig underligt, at man, som fru Hanne Andersen sagde, skal have samme pension, fordi man bor det samme sted. Det er jo ikke det, der er afgørende her i landet.

Ministeren sagde, hvad der var det afgørende. Det var, at det her skulle hænge sammen økonomisk. Det var ministerens ord om det her. Dertil må jeg altså sige: Hvad er det for en gruppe § 112-patienter, vi taler om? Hvor mange er det, der skal med i denne forsøgsordning? Er det ikke 500? Det mener jeg det er, og på landsplan er det ca. 10.000, vil jeg skønne. Jamen så er det da pebernødder, vi taler om – undskyld mig.

Jane Oksen (FP):

Jeg synes, man skal tænke på, at dette jo er en frivillig ordning, og at man ikke ligefrem er tvunget ind i den.

Fysisk eller psykisk handicappede, der er på institution i dag, har ikke så forfærdelig mange penge at råde over; de har måske kun deres lomme penge. Jeg opfatter det sådan, at man i stedet for vil lade dem få den pension, de ville have fået, hvis de var ude i det pulserende liv, eller hvis de opholdt sig i egen bolig. Jeg opfatter det sådan, at de efter dette forslag, hvis de er sparsommelige, hvis de ikke køber tøj så tit osv., faktisk vil kunne have flere penge til rådighed, end de har i dag. Altså de penge, de ikke bruger på beklædning og på andre ting, kan de måske bruge til at købe bøger for, eller hvad de nu har lyst til at bruge pengene til.

Men jeg opfatter det i hvert tilfælde sådan, at der er behov for, at vi får eksemplerne belyst under udvalgsarbejdet. Jeg kan ikke se, at man skal give en kæmpe stor pension, for alle de specielle ting, der er for handicappede, vil jo stadig væk blive betalt.

[Jane Oksen]

Så kan vi sige, at fordi man er nabo med en, skal man have samme pension som denne. Sådan opfatter jeg det slet ikke. Selvfølgelig får den, der har de store behov, også den store hjælp, men det bliver ikke i form af kontanter, det bliver i form af ydelser. Men de kontante beløb bør være nogenlunde ens. Det er et retfærdighedsprincip, som også Socialdemokrati-et må kunne støtte.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg opfatter dette lovforslag, der handler om § 112-institutionerne, som et, der gerne skulle give et godt og positivt tilbud til de beboere, der skal deltage i forsøget, og ikke et tilbud, som vi vedtager herinde og så går ud og advarer folk imod at hoppe på, fordi det faktisk ikke bliver så godt, som vi giver udtryk for.

Ministeren sagde, at dette forsøg formentlig i hovedsagen vil rette sig mod unge fysisk handicappede, og derfor er det vigtigt, at det bliver et reelt og ordentligt forsøg. Derfor skal det ikke ende med at blive en garanti for lommepengebeløbet, for så er det ikke et ordentligt forsøg, og så er det ikke et tilbud.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jamen jeg er da enig med fru Hanne Andersen i, at dette forslag vil være en klar forbedring for de beboere, vi taler om, så der er ingen grund til at gå ud at advare nogen.

Vi har indbygget den garanti, som vi også havde i § 85 a-ordningen, at tager man en samlet pakke, fordi man ikke selv vil administrere denne ordning, så skal man som et minimum have det lommepengebeløb, man havde i forvejen. Sådan er ordningen tilrettelagt. Men de beboere, der selv vil administrere, vil i langt de fleste tilfælde have mere til deres rådighed, end de har i dag. Det kan jeg give fru Jane Oksen ganske ret i, men det kan vi jo se nærmere på under den tekniske gennemgang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik (19/10 90)

Udtræder: Ejner Larsen (SF)
Ny stedf.: Riishøj (SF)

Udvalget vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik (28/10 90)

Udtræder: Riishøj (SF)
Ny stedf.: Hanne Thanning Jacobsen (SF)
Udtræder: Jens Thoft (SF)
Ny stedf.: Riishøj (SF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 8. november 1990, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.42